

Nr 99.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriskt tillägg å vissa från handelsflottans pensionsanstalt utgående pensioner.

(5:e avd.)

I propositionen nr 127 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 9 mars 1951, föreslagit riksdagen medgiva, att under kalenderåret 1951 utöver dyrtidstillägg jämväl provisoriskt tillägg må utgå å pensioner från handelsflottans pensionsanstalt enligt i propositionen tillstyrkta grunder.

I årets statsverksproposition (tolfte huvudtiteln, punkt 23) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* medgiva att under kalenderåret 1951 dyrtidstillägg må utgå å pensioner från handelsflottans pensionsanstalt enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1950, *dels ock* till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor. I statsverkspropositionen (tionde huvudtiteln, punkt 60) uttalade föredragande departementschefen, att på grund av inträdda och väntade prisstegringar fråga kunde uppkomma om ändrade grunder för dyrtidstilläggen å pensionerna från handelsflottans pensionsanstalt. Slutlig ställning härtill kunde emellertid vid tiden för statsverkspropositionens avgivande icke tagas. Under förhandenvarande förhållanden förordade departementschefen, att förslag framlades för riksdagen om oförändrade dyrtidstillägg för år 1951 och om oförändrat anslag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt.

I förevarande proposition ha emellertid dessa frågor ånyo upptagits.

I skrivelse den 30 januari 1951 har *direktionen över handelsflottans pensionsanstalt* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte med ändring av i statsverkspropositionen framlagt förslag föreslå riksdagen att *dels* medgiva att under kalenderåret 1951 å pensioner från handelsflottans pensionsanstalt må utgå förutom dyrtidstillägg enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1950, jämväl indextillägg enligt vissa angivna grunder, *dels ock* till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsanstalt för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 440 000 kronor.

Rörande det närmare innehållet i direktionens ifrågavarande skrivelse samt i de över framställningen avgivna utlåtandena hänvisas till propositionen, s. 2—5.

Departementschefen har för sin del anfört följande.

»Såsom inledningsvis nämnts, har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit riksdagen medgiva att samma dyrtidstillägg, som under år 1950 utgått till vissa pensionstagare hos handelsflottans pensionsanstalt, finge utgå jämväl under år 1951. Riksdagen har lämnat det begärda medgivandet (r. skr. nr 12). De för år 1950 tillämpade grunderna inneburo, att dyrtidskompensation lämnades för levnadskostnadsstegringarna fram till år 1946. Undantagna voro dock härvid bl. a. samtliga pensionstagare, vilkas förmåner utgingo enligt den nya pensionsordning, som trädde i kraft den 1 juli 1944.

Pensionsanstaltens direktion har emellertid nu hemställt om medgivande att — utöver hittills utgående dyrtidstillägg — tillerkänna samtliga pensionstagare, som icke uppnått 67 års ålder, ett indextillägg, varigenom pensionstagarna beredes kompensation för den sedan år 1946 inträdda levnadskostnadsökningen. Jag finner i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna rimligt att en förbättring av pensionstagarnas villkor intill inträdet i folkpensionsåldern nu genomföres. Jag biträder förslaget om att jämväl sjömän, som uppbära invalidunderstöd från anstalten, erhålla tillägg. Där- emot bör tillägg ej ifrågakomma vid den frivilliga pensioneringen, utom såvitt angår den under statens medverkan anordnade pensioneringen för livbåtsmän.

Vad angår tilläggens konstruktion har anstaltsdirektionen föreslagit en anknytning till det för indextilläggen på folkpensionerna avgörande pensionspristalet, vilket ger uttryck åt levnadskostnadernas stegring sedan år 1946. Då pensionspristalet vid bifall till propositionen nr 70 till årets riksdag i fortsättningen kommer att fastställas kvartalsvis, innebär en sådan anknytning att man även i fråga om pensionerna från handelsflottans pensionsanstalt skulle tillämpa ett rörligt indextillägg, vilket under år 1951 kan väntas uppgå till minst 15 procent å pensionerna. Jag är emellertid ej beredd att tillstyrka att ett dylikt rörligt tillägg införes å förevarande pensioner. I stället förordar jag, att tillägget för innevarande år fastställas att utgå efter en bestämd, för hela året gällande procentsats. I betraktande av den levnadskostnadsstegring, som ägt rum sedan år 1946, synes tillägget skäligen böra beräknas efter 15 procent. Det nya tillägget, vilket torde benämnas provisoriskt tillägg, bör liksom hittillsvarande dyrtidstillägg utbetalas halvårsvis. Det bör i enlighet med vad anstalten förutsatt beräknas på nu utgående pensioner, i förekommande fall inklusive dyrtidstillägg. Berättigad till provisoriskt tillägg för visst halvår bör den anses, som vid ingången till andra, respektive fjärde kvartalet är pensionsberättigad och icke fyllt 67 år.

Till Bidrag till pensioneringskostnaderna för handelsflottans pensionsan-

stalt har innevarande års riksdag (skr. nr 12) redan beslutat anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor. Därest provisoriskt tillägg enligt nu angivna grunder kommer att utgå för år 1951, torde medelsförbrukningen under nästa budgetår för fasta pensionskostnader, dyrtidstillägg och provisoriskt tillägg komma att uppgå till (1 200 000 + 170 000 + 105 000 =) 1 475 000 kronor. Jag förutsätter sålunda att anslaget vid bifall till förslaget om införande av provisoriskt tillägg får överskridas med ett belopp av omkring 75 000 kronor.»

Utskottet. Då granskningen av Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva, att under kalenderåret 1951 utöver dyrtidstillägg jämväl provisoriskt tillägg må utgå å pensioner från handelsflottans pensionsanstalt enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 9 mars 1951 förordade grunder.

Stockholm den 20 april 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 95.